

„O dysleksji, czyli specyficznych trudnościach w czytaniu i pisaniu”.
Odpowiedzi na pytania rodziców i nauczycieli – wg Marty Bogdanowicz.
Przygotowała – Małgorzata Trzop – psycholog szkolny

Dysleksja rozwojowa – to w rozumieniu szerokim - specyficzne trudności w czytaniu lub w pisaniu /- tj. dysgrafia, dysortografia/ występujące u dzieci i młodzieży o prawidłowym rozwoju umysłowym.

W znaczeniu wąskim- dysleksja – to trudności w opanowaniu umiejętności czytania, dysgrafia – oznacza niski poziom graficzny pisma, dysortografia – wskazuje na trudności w opanowaniu poprawnego zapisu ortograficznego.

Wyróżnia się różne typy dysleksji - wzrokową, słuchową i integracyjną - w zależności od tego w jakich obszarach obserwuje się występowanie dysfunkcji. I tak trudności mogą dotyczyć percepcji i pamięci wzrokowej oraz koordynacji wzrokowo – ruchowej, percepcji i pamięci słuchowej lub zaburzonej koordynacji poszczególnych „prawidłowo rozwiniętych funkcji, a także zaburzeń w rozwoju lateralizacji ciała.

Przyczyny dysleksji : zaburzenia w rozwoju funkcji percepcyjno – motorycznych opisanych wyżej, tj. opóźnienia i deficyty w ich rozwoju, mikrouszkodzenia centralnego układu nerwowego, nieprawidłowa ciąża lub poród, zaburzenia hormonalne, urazy psychiczne, genetyka, płęć – u chłopców występuje częściej (4:1) i inne.

Objawy dysleksji rozwojowej:

-utrzymujące się do okresu dojrzałości trudności / lub opóźnienia/ w czytaniu, pisaniu, orientacji w schemacie ciała i przestrzeni, specyficzne błędy, rodzinne występowanie trudności, trudności w rozpoznawaniu symboli i ich ustawianiu w logicznej kolejności ,np. . w nauce alfabetu, nazw miesięcy, itp niepowodzenia szkolne przy prawidłowej motywacji do nauki i normalnej lub wyższej inteligencji, niepewność w określaniu czasu i kierunków, trudności z zapamiętywaniem i organizacją materiału, informacji, dat, poleceń, trudności w nauce wierszyków, niechęć do pisania i rysowania, a także zabaw ruchowych, źle trzymane pióro, męczliwość ręki piszącej, itp. Co w efekcie skutkuje trudnościami w nauce języka polskiego i obcych oraz matematyki, geografii i przedmiotów pokrewnych .

W związku z tymi trudnościami dyslektycy są uczniami o specyficznych potrzebach edukacyjnych.

Zalecenia terapeutyczne :

Uczniowie dyslektyczni wymagają dostosowania metod pracy do ich indywidualnych potrzeb, co jest szczegółowo określone w zaleceniach z opinii Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych, gdzie wykonuje się stosowne badania diagnostyczne tychże uczniów. Są zobowiązani do prowadzenia pracy samokształceniowej, w domu lub systematycznych ćwiczeń usprawniających zaburzone funkcje - w szkole - pod opieką nauczycieli lub pedagogów szkolnych .

Występowanie dysleksji w populacji : to 10-15 % a postać ciężka – tzw.dysleksja głęboka – to 2- 4%.

Przykłady typowych błędów występujących w pracach pisemnych dyslektyków w zależności od funkcji, która jest zaburzona.

Zaburzenia funkcji wzrokowej :

- mylenie liter podobnych pod względem kształtu np. m-n , l-t-l, o-a , u-y, n-r, k-h, p-b-d-g,
- pomijanie znaków diakrytycznych /”ogonków”/

- popełnianie błędów typowo ortograficznych,
- błędy w różnicowaniu liter małych i dużych,

Zaburzenia funkcji słuchowej :

- błędy w różnicowaniu głosek zbliżonych fonetycznie, np. nosze –noże,
- opuszczanie, dodawanie, podwajanie i przestawianie liter i sylab w wyrazach,
- łączenie dwóch wyrazów lub rozdzielanie jednego wyrazu na dwa człony
- brak umiejętności w przenoszeniu wyrazów,
- mylenie liter odpowiadających głoskom zbliżonym fonetycznie ,np. w-f, p-b, d-t, k-g,
- błędny zapis zmiękczeń,
- mylenie i -j
- częste wady wymowy, /a uczniowie tacy piszą jak mówią/,
- przekręcanie wyrazów ,np. kołdra – kordła,
- mylenie nazw podobnych fonetycznie lecz różnych znaczeniowo,np. pryszczce –pryszniczce,
- trudności w nauce ze słuchu, np. zapamiętywanie słówek, gramatyki, zasad poprawnej pisowni,
- wadliwa łączna i rozdzielna pisownia,
- wadliwe różnicowanie ą-ę z om ,on,em,en.

Zaburzenia lateralizacji :

- statyczne odwracanie liter,czyli mylenie liter o podobnych kształtach, lecz inaczej ułożonych w przestrzeni – względem osi pionowej np.b-p, b-d, ,lub osi poziomej, np. u-n, w -m - tzw. Inwersja statyczna,
- dynamiczne odwracanie liter, ,czyli przestawianie ich w wyrazie,np.od –do, kot – tok, tzw. inwersja dynamiczna,
- uporczywe opuszczanie lub dodawanie liter, a nawet całych sylab i wyrazów,
- błędne odtwarzanie liter,np. los jak las, sęk jak sok itp.
- opuszczanie liter i sylab w środku wyrazu – w przypadku obuoczności.
- trudności w odtwarzaniu cyfr, typu przestawianie, np. 13 – 31,6 – 9,
- błędy zarówno w pisaniu jak i czytaniu,